

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list s prilogo „Vrtnar“.

Uradno glasilo
c. kr. kmetijske družbe vojvodine kranjske.

Urejuje **Gustav Pire**, družbeni tajnik.

„Kmetovalec“ izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stoji s prilogo vred 2 gld., za gg. učitelje in ljudske knjižnice pa le 1 gld. na leto. — Udje c. kr. kmetijske družbe kranjske dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznanila) zaračunajo se po nastopni ceni: Inserat na celi strani 16 gld., na $\frac{1}{2}$ strani 8 gld., na $\frac{1}{4}$ strani 5 gld. in na $\frac{1}{8}$ strani 3 gld. Pri večih naročilih velik rabat. Družabnikom izdatno ceneje.

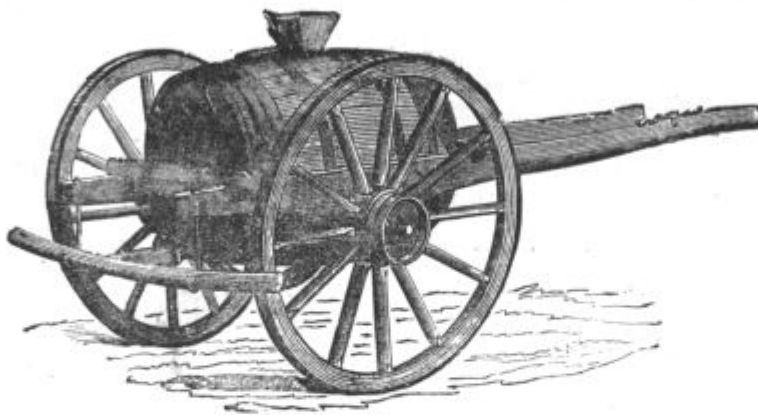
Vsa pisma, naročila in reklamacije pošiljati je c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, v Salendrovih ulicah šte. 5.

Št. 23. V Ljubljani, 15. decembra 1891. Leto VIII.

Obseg: Gnojnica. — Snažite živali! — Gnoj, s katerim se pridelek pomnoži. — Sol pa živinska klaja. — Podlesek. — Razne reči. — Vprašanja in odgovori. — Gospodarske novice. — Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske. — Tržne cene. — Inserati.

Gnojnica.

Kadar kaj pišemo ali govorimo o gnojnici, vselej nam pride na misel, da tarnanje kmetovalcev ni vedno in povsod opravičeno, ker so si tudi sami dostikrat krivi slabih časov. Tožimo o velikih stroških, visokih davkih i. t. d., a vender vsako leto izgubimo z nemarnim ravnanjem v hlevu in na gnojišči več, nego znašajo davki. Kaj pa izgubimo v hlevu in na gnojišči? Kaj neki?! Gnojnico! Oglejmo si ogromno večino naših hlevov, skoraj nikjer ni hlev tako urejen, da bi se gnojnica izpod živine precej iztekala v zaprte jarke in po njih v gnojnično jamo pri gnojišči. Gnojnica počasi priteka iz hleva na dvorišče, pa tudi kar na cesto, tam se izgublja, v hlevu je pa vse mokro in vsled tega slab zrak. Pa zopet tožimo, kake težave imamo s steljo, zarad slabega vremena da je ni mogoče nabrati i. t. d., vender bi je polovico manj rabili, ako bi gledali, da bi bil hlev vedno suh in bi polovili vso gnojnico. Pravimo, da je gnojišče kmetovalčev zaklad; res je, a le, če je umno urejeno. „Pokaži mi svoje gnojišče, in povem ti, kakšen gospodar si“, veli nemška prislovica, in res je tako. Kdor ve ceniti gnoj in gnojnico, ta bode pravilno ž njima ravnal, in sicer tako, kakor z

Podoba 35.

drugimi vrednostnimi rečmi ali pa z denarjem. Z „umnim gnojiščem“ pa ne mislimo Bog vedi kako lepe obzidane jame, pokrite s streho, ki ima žlebove, i. t. d. Taka gnojišča so potrata in „brezumna“. Gnojišče bodi primerno in zadosti veliko, imej nepredorna tla, in na njem bodi gnojnična jama, v katero se vsa gnojnica steka. Na gnojišče naj se ne steka deževnica z vseh streh in vsega dvorišča, a tudi z njega ne sme odtekati gnojnica. Ako tako priprosto gnojišče postavimo v senčno stran ali je pa z drevjem obsencimo, storili smo vse, kar je bilo potrebno. Tako gnojišče je umno, na njem zbiramo vso gnojnico, ki je potrebna za polivanje gnoja in za gnojenje travnikov i. t. d. Sedaj pa vprašajmo, koliko naših slovenskih gospodarjev gnoji z gnojnico? Niti deseti del ne, vsi drugi puščajo to dragoceno tekočino popolnoma v nemar ter tožijo, da ni dovolj gnojnine, da travniki pešajo, da so slabi časi i. t. d. Ko bi naši gospodarji vso svojo gnojnico zvažali na travnike, na deteljišča i. t. d., ko bi razen tega svoje travnike pomladi prebranavali: še enkrat toliko krme bi pridelavali in lahko bi redili več živine ali pa vsaj boljše. Na delo torej, gospodarji! Kupite si kake slabe sode ter pritrdite jih na voz z dvema kolesoma, ki se ceno naredi, zlasti če so kaka stara kola.

Vzadi naj gnojnica na široko iz soda teče, kakor se to da narediti s cevmi (glej podobo 35.) ali pa s pipami, ki gnojnico široko prše. Sedaj pade kmalu sneg, posebnega dela ne bode, in to je pravi čas gnojnico voziti na njive in travnike. Koder ni snega, kakor na Notranjskem in Primorskem, naj pa z gnojnico polivajo ob dežji. Še enkrat prav živo priporočamo: Uredite si svoje hleve, napravite umna gnojišča ter porabite gnojnico do zadnje kapljice! Ne bode Vam žal, kajti obilnejši pridelki Vam bodo pomagali lažje živeti ob sedanjih za kmetovalce zelo hudih časih.

Snajte živali!

Mnogokrat smo uže pisali v tem listu o važnosti snajenja živali, oziroma njih kože. Vender vemo, da še mnogo naših gospodarjev noče ali ne more prav razumeti, zakaj naj živini kožo snajimo. Ni jim tega zameriti, kajti važnost osnažene kože za zdravje živine vé ceniti le tisti, kateri pozna sestavo in delovanje živalske kože. Iz tega vzroka namenili smo se našim gospodarjem v pouk o koži sami nekaj povedati, kajti prepričani smo, da bode, kdor spozna sestavo kože in njeno delovanje, pustil snajiti svojo živino, in to ne le samo konje, ampak tudi goveda.

Koža je organ tipa. Ob enem pa tudi pokriva vse vnanje površje telesa in varuje nežnejše spodnje organe. Na nekaterih mestih, na pr. na ustih, na očesnih vejicah prehaja v sluznico, ki zastira notranje telesne dele. Sluznica je vedno vlažna (sluzna) in ni sposobna za natančen otip. Vnanja telesna koža je pa še posebno imenitna kot izločevalen organ ter obstoji iz dveh popolnoma različnih plasti, iz spodnje usnjice in iz zgornje tenčice, zraven so še nekatere postranske tvarine, na pr. lasje, nohti itd.

Tenčica ali gornja kožica je prozorna in brezčutna kožica, katero z iglo lahko prebodeš in privzdigneš. Na mestih, koder se ta kožica pogostoma tare in tlači, odebeli, in ondi nastanejo tako imenovani žulji. Znojne luknjice ali preboji (pore) so brezštevilne in fine livkaste jamice v tenčici, tudi lasje rasto iz enacih globelic. Anatomska preiskava nam kaže, da je tenčica zložena iz plošnate tkanine, v kateri ni niti žil niti živcev.

Njena vnanja plast ima samo usahle celice, ki se v podobi belih luskin otirajo in odpadajo. Nasproti tej gornji plasti je pa njena najdolnja plast mehka in vlažna, odlupljena je videti mrežasta, ker tipalne bradavičice delajo v njej vtise. Imenujemo jo sluzno mrenico, a zanimiva je zaradi tega, ker so v njej vložena barvila (pigmenti), od katerih ima koža živalska različno barvo.

Usnjica je najdebelejša kožna plast in poglavitni del živalske kože. Ta debela in žilava plast je spolstena iz vezne tkanine, prožnih vlaken, žil in živcev. Ogoljena in očiščena dlak se stroji v usnje, dolgo kuhana spremeni se v klej.

Pogledamo li to kožo s povekšalnim steklom, opazimo na njej neizmerno mnogo malih sršočih bradavičic, tako imenovanih tipalnih bradavičic, v kojih se končavajo pretanke živčne nitke, zato mislijo, da je v teh bradavičicah sedež tipa. S prostim očesom jih lahko vidiš na konci prstov, kjer so nanizane v slokaste poteze. Koža pa ni povsodi enako občutljiva za otip, temveč na raznih mestih jako različno. Največa je občutljivost konci jezika, najmanj pa na hrbtu.

Na notranji plati prehaja usnjica malo po malo v rahlejšo tkanino, zvano mezdno, v kateri leži vse polno tolstih mehurcev, zato se ta plast tudi imenuje tolstnica ali salovnica, ter ima namen varovati nekatere organe.

Zato je po nekod sosebno debela, na pr. po trebuhu, drugod je pa skoro nič ni, na pr. na uhlji. Pri debelih osobah je ta plast po več prstov debela.

Kakor postranske tvarine spadajo h koži tudi lasje, nohti, luske, perje in rogovi.

Lasje tiče s korenino, tako imenovanim lasnim mešičkom, v jamicah gornje kožice. Rasto pa samo v dolnjem kraju, kajti vanje ne prihaja nobeden živec niti kaka žila, zato se lahko brez vse bolečine strižejo. Ob straneh ima vsak las lojnice, to so namreč grozdaste žlezice, iz kojih se neki loj cedi v las. Toda ne samo lasje, temveč vsa koža dobiva iz onih tolščobnih žlez potrebno mast, ki vzdrži kožo voljno in gladko.

Nohti, luske in perje prav za prav niso nič drugega, nego močno razviti, razploščeni ali razčehani lasje, rasto torej takisto samo na dnu in so tudi brez čuta. To isto velja tudi o rogeh.

V koži se nahaja obilo jako drobnih, kakor las tankih žilic, a po njih tekoča kri je po vsem telesnem površju v bližnji dotiki z zrakom, kajti od vnanjega zraka jo ločijo samo stene krvnih posodic in kožna tenčica. Skozi te tenke kožice pa morejo v žilicah zaprte tekočine nekoliko prodirati, in sicer v podobi pare, ki potem skozi male proboje na tenčici stopa kakor znoj ali pot na površje. To se godi v znojnicah ali znojnih žlezah, obstoječih iz klopčasto zvitičev, ki leže na dnu usnjice ali pa v mezdri. Od vsake znojne žleze vodi polžasto zvitič znojni predor na površje.

Znoj je nekoliko kisel in ima v sebi 98 odstotkov vode, potem kuhinjske soli, tolšče in hlapne tolščobne kisline, od kojih dobiva znoj nekaj poseben duh. Množina izparjenega znoja je znatna in iznaša velik del od vseh iz trupla izločenih tekočin. Za vsako uro pride na 1 funt telesne teže po priliki 1 gram znoja in za vsak kvadratni centimeter površja 0.007 grama. Izhlapevanje skozi kožo je za zdravje potrebno, in telesu škodi, ako koža v tem delovanju zaostane, in celo smrt more biti nasledek premalega izhlapevanja, ako se na pr. vsled opeklin zniža na eno tretjino. Živali, katerim so s kacid povlakom kožo namazali in tako zamrtvili kožne proboje (pore), umrle so za nekaj časa. Znojenje pespešujejo vsa sredstva, ki več krvi v kožo priganjajo, na pr. vnanja toplota, hitro gibanje, tople pijače, pa tudi duševne razdražbe.

Delovanje kože v tem smislu, ovira pa pri naših domačih živalih najbolj nesnaga t. j. prah i. t. d., ker je pri nas redkokrat navada goved snajiti, zato je pa naša goved tako rekoč vedno na pol bolna, jed ji tekne slabo, daje malo mleka i. t. d. Torej snajte svojo goved, dobiček bodele kmalu spoznali!

Gnoj, s katerim se pridelek pomnoži.

Rastline spadajo kakor živali med živeča ali organska bitja; iste morajo torej, ako hočejo rasti in prospevati, kakor živali v se jemati živeča. Ker so pa rastline bistveno vse drugače urejene od živali, morajo torej dobivati povsem druge hrane in jo drugače uživati nego živali. Preiščemo li posamezne dele katere koli rastline: korenine, steblo in perje kemično, to najdemo, kakor je umevno, iste snovi, iz katerih sestoji rastlinsko telo. Navadno se nahajajo v rastlinskem telesu sledeče snovi: Voda, ogljik, dušik, fosforova kislina, kalij, apno, magnezija, železni oksid, žveplena kislina, klor, pa tudi natron in kremenova kislina. Ker se tako pogostoma te snovi nahajajo v telesu raznoterih rastlin, iz tega torej pohaja, da so le te snovi vsaki rastlini neobhodno po-

trebne za njeno življenje in da so te snovi v pravem pomenu besede za rastlino redilne snovi. Razume se torej, da se rastline ugodno morejo razvijati, le v taki zemlji ki ima v sebi združene vse omenjene snovi. Te snovi se pa morajo tudi nahajati v razorani zemlji v raztopljeni obliki, ker rastlina s svojimi tenkimi in nežnimi koreninskimi žilicami v se le raztopljene snovi jemlje ali tako rekoč v se srka. Ravno tako se pa tudi lahko razvidi, da se torej njivi, na kateri je vsako leto vzrasla določena množina rastlin, z žetvijo odvzame tudi primerna množina rastlinskih redilnih snovi ali tvarin, ki so med rastjo prešle iz njive v rastlinsko telo. Tako ima na pr. 1000 $\frac{h}{g}$ boba poleg družih snovi 12.9 $\frac{h}{g}$ kalija, 0.3 $\frac{h}{g}$ natrona, 1.5 $\frac{h}{g}$ apna, 2.2 $\frac{h}{g}$ magnezije, 12.1 $\frac{h}{g}$ fosforove kisline, 1.1 $\frac{h}{g}$ žveplene kisline, 0.2 $\frac{h}{g}$ kremenove kisline in 0.5 $\frac{h}{g}$ klora. Kedor torej pridela 1000 $\frac{h}{g}$ boba, odvzel je zemlji tudi omenjeno množino rastlinskih redilnih snovi. Ako se to ponavlja leto za letom, mora v zemlji nastati pomankanje teh za rastlinsko rast in življenje prepotrebnih snovi, zemlja postane nerodovitna, medla, in rastlina več ne uspeva. Jasno je torej, da naše njive in travniki le potem plodonosni in rodovitni ostanejo mnogo let, ako jim po rastlinah vsako leto odvzete snovi zopet povrnemo ali nadomestimo. V tem obstoji bistvo pognojevanja. Razorani njivi pridejani gnoj ima nalog, njivi povrniti vse tiste snovi, katere so jej odvzele rastline, da se torej morejo zopet ugodno razcvitati in bujno rasti.

Vender ni treba vsem omenjenim rastlinskim redilnim tvarinam obračati naše pozornosti v enaki meri; nekatere teh snovi, kakor na pr. apno, železni oksid, se nahajajo v tako veliki množini v razorani zemlji, da niti misliti ni, da bi teh snovi kedaj zmanjkalo, drugih zopet se pa nahaja, na pr. fosforove kisline, dušika, kalija, v manjši množini, tako da mora nastati najprvo v porabi teh treh najvažnejših izmed vseh redilnih snovi pomankanje. To velja zlasti o fosforovi kislini, katero nahajamo na naši zemlji razen v nekaterih bolj redkih rudninah samo še v živalskih kosteh.

Pravilno ravnanje z gnojem v hlevi, na gnojišči ter na polju in pravilno pognojevanje njiv sicer vzdržuje zemljo rodovitno, kajti ona z gnojem dobi vse nazaj, kar smo ji z žetvijo odvzeli. Dosedanje ravnanje z gnojem in pognojevanje pa ni bilo pri nas nikakor pravilno, zato so pa naše njive izmolzene ter dajejo le slabe pridelke. Posebno se to spoznava pri žitu, pa nič manj tudi pri vinu. Z dobrim pognojevanjem sicer moremo marsikaj zamujenega popraviti, nekatere redilne snovi pa, kakor fosforove kisline, moramo vsled dolgoletnega izmolzovanja dokupiti.

Nedostatne fosforove kisline torej ne more zadostno nadomestiti naš slabi gnoj iz hleva; v tem slučaju treba je še posebnega umeteljskega, fosfornokisličastega gnoja, na pr. kostne moke. Fosforova kislina dela, kakor so to dokazali vednostni poskusi in praktične skušnje, poglavito, da se pomnežuje cvet in sad, da se bujno razvija plod in seme, pospešuje njih zrelost in pomnožuje obilica sladorne moke in škrobovine v rastlini. Raba kostne moke priporoča se posebno za pridelovanje semena, sadja, vina, repe, krompirja in žita; isto tako služi kostna moka kot izvrsten gnoj travnikom.

Pa ne samo tedaj, kadar je zemlja izpita ter ji primanjkuje fosforove kisline i. t. d., ali če imamo sploh malo hlevskega gnoja na razpolaganje, dobro in celo potrebno je dokupiti fosforove kisline, ampak tudi tedaj, če imamo sicer gnojne njive, pa hočemo storiti pridelovanje žita, zlasti pšenice, izdatnejše izplača se nam nakup fos-

forovo-kislih gnojil. Nizka cena žita njegovo pridelovanje slabo izplačuje, zato pa moramo vse zvršiti, da več pridelamo ter tako znižamo pridelovalne stroške, ki odpadejo na vsak hektoliter. To doseže se s fosforovokislimi gnojili. Da bode lažje razumeti, hočemo priliko navesti. Recimo, popotnik pride v hišo žejen ter prosi kaj pit. Dadé mu vode ter kosček kruha, dostavijo pa, da sme na vsak grižljaj kruha storiti le požirek vode in to toliko časa, dokler je kaj kruha. No, če je kos kruha velik, ugasil si bode žejo, drugače ostal bode še žejen. Ravno tako je z rastlinami v zemlji. Narava ponuja jim razne redilne snovi, a vsake smejo le toliko vzeti, kolikor jim je predpisano t. j. v gotovem razmerju. Ako je v zemlji vsega dovolj, le ene redilne snovi pa premalo, mora se rastlina po tej ravnati. Na naših njivah primanjkuje ali pa je uže od narave premalo fosforove kisline, in ker te snovi dobivajo premalo, jemljejo tudi drugih manj. Če pa pomnožimo množico fosforove kisline v zemlji, more rastlina pri tej obilni hrani še družih redilnih snovi več v se vzeti, z eno besedo: fosforovo-kisli gnoj pridelek izdatno poveča.

Pozivljemo, naše gospodarje, torej naj naredijo poskušnje ter kupijo kostne moke, s katero naj gnojijo žitu, zlasti pšenici, krompirju in vinogradom. Navadna kostna moka pokaže svoj učinek šele čez leto, zato je treba ž njo gnojiti, na pr. ozimini uže jeseni. Spomladi gnojiti je ozimini z razkrojeno kostno moko, najbolje meseca marcija ob deževnem vremenu. Potrosi se njiva s kostno moko ter z brano prevleče; ni se bati, da rastlinice škodo trpijo, nasprotno: brananje jim dobro dé. S travniki je tudi tako ravnati. Opozarjamo naše kmetovalce, da je učinek le tedaj uspešen, ako je njiva uže sama na sebi gnojna, drugače ima gnojenje s fosforovo kislino nasledek, da se žito prezgodaj zrumeni in daje gluho klasje. Ako njiva ni dovolj gnojna, kupiti moramo razkrojene moke, kateri je primešan dušik. Ta moka pa povsod dobro dela in je izvrstno gnojivo. Navadne kostne moke rabi se za mernik posetve 60 $\frac{h}{g}$.

Razkrojene kostne moke ali pa take, koji je primešan dušik, rabi se za mernik posetve 40 $\frac{h}{g}$.

Navadne kostne moke 100 $\frac{h}{g}$ stoji 6 do 7 gold., razkrojene kostne moke 8 gold., z dušikovimi tvarinami pomešane pa 9 gold. 50 kr.

Kostne moke je dobiti v Ljubljani pri Luekmann & Bamberg-u.

Sol pa živinska klaja.

Manj nego bi potrebno bilo, pazijo kmetovalci na to, da mora mej klajo, katero živini svoji polagajo, tudi nekaj soli biti, ako hočejo, da je umno sestavljena in ustreza svojemu namenu. Navadna sol, učeno chlor-natrium imenovana, nahaja se po vsem živalskem truplu ter se brez škode ne sme pogrešati v krmi, ki se polaga. Po leti, kedar zeleno krmo polagamo in živino pasemo, ni treba toliko soliti, kakor druge čase; zelena krma ima potrebno množino soli vselej v sebi, zlasti dokler je še mlada.

Drugače je po zimi, ko se polaga le suha krma, pa tedaj, kedar rabi skvarjena klaja. V teh slučajih moramo drugače skrbeti, da dobiva živina potrebne soli.

Užita sol dela, da vsa žival veseleje živi; zlasti vpliva na prebavila. Vsak dan podana sol provzroča, da se nareja obilo za prebavljanje potrebnih tekočin, vsled česar se klaja temeljiteje ukoristi. Kaže torej težko prebavni klaji dodajati soli. Žival dobi prijetno zunanjo po-

dobo, svetlo dlako, koža se bolje poti; sploh vse življenje postane veselejše. Sol je živalim kar človeku dišave. Razvidimo to najbolje, kedar smo prisiljeni slabo spravljeno krmo polagati. Živina po dobljeni soli rada in veliko pije in se zdravo čisti, kar je pri suhi krmi važno.

Dokazano je torej dovolj, da sol na konje, goveda in ovce dobro vpliva. Vender preveč soli ne smemo dajati. Živino preveč zažaja in preobilno pije, kar zopet škoduje. Koliko pa se naj soli vselej položi, to ni lahko naprej določiti, ker je zavisno od raznih okoliščin. Navadno uže sam nagon živali namigne, kedar da je dosta soli. Zato je umestno kupiti živinske soli za lizanje. Ta se položi ali obesi v jasli, da morajo živali do nje. Paziti je, da večih kosov ne odgrizavajo, ampak sol samo ližejo.

Ozirali smo se pa v tem sestavku na konje, goveda in ovce, ne pa na svinje. Tem dohaja navadno zadosti soli po krmi, katero dobivajo. Če se uže soli svinjam polaga, stori se naj to v kolikor mogoče majhnih podatkih, zlasti kedar nečejo jesti, hujšajo in slabijo.

Slednje kaže včasih tudi na strup, in tedaj bi to značilo, da se je preveč soli dajalo. Sploh pri svinjah je treba velike previdnosti in se naj prej premalo soli daje, nego preveč.

Podlesek.

Prosto ljudstvo pravi, da takrat cvete podlesek (*colchicum autumnale* L.), kadar sta dan in noč enako dolga — spomladi in pa jeseni. Prirodopisec pa pravi, da to ni popolnoma resnično, ampak da spomladnja, podlesek podobna rastlina ni podlesek, marveč spomladnji ali divji žefran (*crocus vernus* L.), in le jeseni cvete pravi podlesek.

Prostega človeka kaj lahko premoti cvet. Če si pa rastline le nekoliko bolj pozorno ogleda, videl bo, da ima pomladnji „podlesek“ (pravilno: divji žefran) precej dolge, ozke liste, jesenski podlesek pa požene le cvet; in če si jeseni zaznamuje mesto, kjer cvete podlesek, videl bo, da požene spomladi na istem mestu „volovnik“. To se mu zdi čisto druga rastlina, a vender je pravi pravcati podlesek, ki požene spomladi liste in naredi seme. Ali kmetovalec bi se bore malo menil, ko bi šlo le za to, kedar poženeta divji žefran in podlesek svoje liste; stvar ima ves drug pomen. Podlesek je namreč strupena rastlina.*)

Živina se sicer ne poloti rada podleska, če pa pride lačna na pašo in hitro muli travo, prav rad se ji pritrga tudi kak podlesek, bodi si cvet jeseni, ali pa listje in seme spomladi. — Molzne krave dajo po taki paši krvavo mleko, sicer pa sili žival na bljevanje, in prav rada se ji vnamejo prebavila (žolodec, čreva), kar povzroči drisko; če pa použije žival mnogo podleska, pogine v 12 do 48 urah.

To bodi svarilo kmetovalcu, da se varuje nesreče. Žival ne sme nikdar preveč lačna na tak pašnik, kjer raste podlesek. Če je dobila že pred pašo nekoliko krme, vedela se bo navadno varovati podleska. Sicer pa naj skrbi kmetovalec resno za to, da spravi ta nadležni in škodljivi plevel s travnikov in pašnikov.

Znano je več načinov, kako se zatira podlesek. Omenim naj le tistih, kateri se najlaže izvršujejo.

Podlesek cvete jeseni, spomladi pa dela seme — pogoj novim rastlinam. Vender pa pri eni in isti rastlini vztraja čebulica kakih 5 do 6 let. Če torej potrgamo

*) Podlesek strup imenuje se strokovno „kolhicin“. Beseda je izpeljana iz latinskega imena „colchicum“ (*colchicum*).

podleskovo cvetje, zabranimo, da ne more narediti semen; čebulica pa venderle še lahko ostane živa in požene drugo jesen nov cvet. Če bi pa to delali več let zaporedoma, oslabela in poginila bi čebulica, in podleska bilo bi konec. Pravijo, da čebulica začne gniti, če se ji dvakrat zaporedoma iztrga cvet. — To je kaj lahko delo, katero lahko opravljajo otroci za zabavo. Ko se prikaže podlesek, potrgajo naj ga do čistega; čez nekaj dni zopet, kar ga je naraslo med tem časom i. t. d. Če jim obljubiš kako darilce, če bodo delo dobro izvršili, v svesti si smeš biti, da bodo potrgali podlesek do čistega.

Najuspešnejše je, če se porujejo (izkopljejo) čebulice s kako pripravno pripravo, posebno če ni podleska zelo mnogo. Priprave za kopanje podleskovih čebulic so tudi na prodaj, pa so precej drage; ena stane 7 gld. 50 kr. Zato pa nekateri raje tako le delajo: Ko se spomladi pokaže volovnik (podleskovi listi), vzamejo primerno palico, priostre jo na enem konci in, kjer raste kak volovnik, zasade mu jo ravno v sredo, kakih 40 do 50 cm globoko. Na ta način prebodejo čebulico, katera vsled tega začne gniti, posebno če pride kmalu dež in se nabere v luknji vode, ali pa če po takem delu poškopimo travnik z gnojnico. Čebulice je najlaže prebadati, kadar je zemlja vlažna, da gre palica rada vanjo. — Nekatera čebulica pa preboli rano in jeseni zopet požene cvet; zato je treba drugo leto zopet na travnik in pašnik in iz nova prebosti čebulice, kar jih je pognalo liste. Dvakratnemu ranjenju pa ni lahko kaka čebulica kos in navadno segnijo.

Če pa bi kdo rad kmalu do cela pregnal podlesek, preorje naj, če je moči, dotično zemljo in jo par let obdeluje. Posebno pripravna za tako zemljo je kaka okopavina, ker zahteva mnogo oskrbovanja; obdelovanje zemlje pa uničuje podlesek. Pozneje naj se obseje prostor zopet s travami, in nov, lep travnik je gotov.

V obče pa bodi kot glavno sredstvo priporočeno pravilno in pravočasno namakanje, gnojenje in oskrbovanje travnikov.

F. Š.

Razne reči.

— **Listnato drevje**, to so bukev, brest, jesen, javor, hrast, itd., mora biti uže dobro odraslo, kadar se presaja; ne škoduje, če se mu pri presajanju korenike in veje nekoliko prirežejo. Če se listnata drevesca presade na planjavo, morajo se jim dati kolci, h katerim se privežejo, da jih veter ne omaže in da ne poginejo.

— **Prasičem zabraniti, da ne glodajo lesa**. Ako imajo prasiči v želodec preveč kisline, izkušajo si jo s tem odpraviti, da glodajo les. Vsled tega glodajo in svinjaku koriga, vrata itd. Glodati pa nehalo pusté, ako jim denemo med krmo nekoliko fino stolčene krede.

Vprašanja in odgovori.

Vprašanje 282. Imam vinograd, v katerem so se trte vsled hude, večletne strupene rose popolnoma posušile. Sedaj pa hočem zasaditi ta vinograd z **ameriški trtami**, zato mi izvolite svetovati, kje jih morem dobiti in koliko jih je treba. (A. K. v Št. L. na Štajarskem.)

Odgovor: Ameriških trt doboste doma na Štajarskem v mnogih krajih, na pr. pri dr. Geršaku v Ormožu. Na Kranjskem imajo take trte na prodaj na grajščinah Impolca, pošta Radna, in Raka, ki je sama pošta. Ameriške trte se sade v vrstah po 1 meter narazen in v vrsti pa trte po ravno toliko narazen.

Vprašanje 283. Imam par zelo dobrih krav, ki so prav oskrbovane, katerih se je pa prišla sedaj neka bolezen. **Vnela se je namreč kravam koža v zadi na vimenu** med nogama gori do sramnice, in ko je vnetje tukaj ponehalo, pa se je pričelo doli po nogah do parkljev in potem ravno tako na spodnjih nogah. Vneta koža je rdeča in vroča, potem postane krastava ter odpada z dlako vred. Goved se po teh mestih rada liže, in bojim se, da bi ji to lizanje škodilo. Bolezen uže traja 4 tedne, in iskal sem sveta v knjigi „Domači živinozdravnik“ od družbe sv. Mohorja, a našel nisem nič. Kaka je ta tukaj povsem neznana bolezen, kako se da preprečiti in kako zdraviti? (A. B. na Proseku.)

Odgovor: Bolezen je morebiti kuga na parkljih, ki se večkrat razširi tudi do vimena, a ta bolezen preide prav v kratkem času in nikdar ne traja 4 tedne. Kolikor se da iz Vašega popisa sklepati, je bolezen tista, katero imenujemo mahovnico, ki se sicer obično nahaja le pri konjih, a včasih tudi pri govedih ter le pri teh sega do vimena in sramnice. Vzroki tej bolezni pri govedih so največkrat krma, zlasti pokvarjen krompir, žonta iz žganjaren, trtno listje ter grozdne hlastine in tropine. Ker v Vaših krajih z zadnjimi rečmi krmijo, delate to tudi morda Vi, in v tem slučaju je vzrok bolezni jasan. Za mahovnico obolelo živino imejte v zdravem, suhem hlevu, nastiljajte ji dobro ter pokladajte dobro in zdravo krmo. Bolno kožo izpirajte z milnico ter potem s 4 procentno karbolno vodo. V novejšem času je posebno zdravilo za mahovnico maža od zelenega volka (Grünspanalbe). Notranjih zdravil ni treba.

Vprašanje 284. Imam vola, ki je imel v mošnji trdo, **kot srednje debel krompir veliko bulo**, ki se je pregnojila. Izcejala sta se gnoj in kri, in sedaj mu raste mesena goba. Kako je to bolezen zdraviti? (J. Ž. v D.)

Odgovor: Bula, ki se je naredila v volovi mošnji, je bila od mezge, ki se je nabrala pod kožo. Koža se je potem pregnojila, da je mogla nabrana mezga odteči. Rana, katera se je vsled tega naredila, se je napačno zdravila, in tvoriti so se pričele nove tkanine, katere Vi imenujete gobo, drugi pa divje meso. To divje meso je treba odstraniti, in sicer s tem, da se prepreči novo tvorjenje ali rast „gobe“. To delo pa more zvršiti le živinozdravnik.

Vprašanje 285. Kako je **pregnati s travnikov jako množe se „lepenje“**, kojega goved noče jesti? Nekateri so zaradi tega zemljišča preorali. Ali to kaj pomaga? (A. R. na Z. pri S.)

Odgovor: Lepenje ali lapuh (latinski: tussilago farfara) raste po vlažnih travnikih in je res zelo neprijeten in nadležen plevel, ki se da le počasi zatreti. Preoravanje nič ne hasni, edino le porezovanje cvetja in listja, ki se mora vsako leto pogosto vršiti. Rumeno cvetje se pokaže uže zgodaj pomladi, in sicer prej nego listje. Ako se cvetje in listje redno in pogosto porezava, oslabi korenina in slednjič odgnije.

Vprašanje 286. Ali se mora **radič**, ki je spravljen v gorki kleti za zimsko porabo, večkrat polivati, in sicer ali z mrzlo ali z mlačno vodo? (A. R. na Z.)

Odgovor: Prst ali pesek, v katerega je radič vložen, ne sme biti preveč vlažen, a tudi ne presuh. Kadar postane presuh, takrat ga pa pazljivo popršite z mlačno vodo.

Vprašanje 287. Sosedu se je **vino uže par let zapored zgrenilo** ter postalo tako zoprno, da ga ni bilo mogoče uživati. Kaj je temu vzrok, kako to preprečiti, kako se ta grenkoba odpravi in ali je tako vino porabno za kak drug namen, na pr. za kis, žganje i. t. d. (P. S. v L.)

Odgovor: Grenkoba tega vina izvira od bolezni, ki jo povzročajo glive. Grenkost vina je sama na sebi bolezen, in še do danes nikakor ni določeno, če ni le druga oblika bo-

lezni, katero imenujemo zavrelico. Zgrene se najraje črna vina in zlasti ona, ki so narejena iz raznih vrst „pinota“ ali „burgundca“. Sloveči kemik Pasteur, ki je dosedaj edini to bolezen natančneje preiskaval, pravi, da ni nobene pomoči za tako obolelo vino, pač pa se da bolezen ustaviti v svojem pričetku, če se vino zgreje do 60° C. Vsakakor je pa grenkoba sorodna zavrelici, zato velja o njej vse ono, kar o tej. Vzroki bolezni so: Napačno in površno ravnanje z vinom od kraja, zaduble, nikdar snažene in zračene kleti, nezdrava posoda in pred vsem prerediti in prepozno pretakanje (presnemanje) vina raz droži. Grozdje, ki je bilo vsled deževja ob trgatvi razpoklo in nagnilo, tudi provroča to bolezen. O pričetku se da zavrelica ustaviti z močnim žveplanjem ali še bolje s segretjem (pasterizovanjem) na 60° C., potem se dodene na 100 litrov 100 do 200 gr. čiste vinske kisline, in slednjič se vino z želatino očisti. Grenko vino se za kis ne da porabiti, ker grenkoba postaja vedno silnejša in bi ravno tako naredila kis neužit. Najboljše je grenko vino čim prej za žganje skuhati, a najboljše je z umnim kletarstvom sploh vse te bolezni preprečiti.

Vprašanje 288. Večkrat sem uže čul, da je dobro dati **konjem, posebno šibkim, predno gredo na pot, eno žlico žvepla med otrobi ali oves**. Koliko resnice je na tem? (P. S. v L.)

Odgovor: Žveplo v ta namen nima nikakega pomena in je škodljivo. V nekaterih slučajih pospeši žveplo, oziroma njegove spojine, hitro prebavo, a to se ceneje in bolje doseže z navadno soljo.

Vprašanje 289. Ali je **ogrščica dobra piča za kuretino**? Dasi jo kuretina rada je, vendar nekateri pravijo, da ji ne dá dobro, a drugi jo hvalijo. (L. Š. v N.)

Odgovor: Ogrščica, to je seme rastline, ki ima navadni repi podobno listje in cvetje ter je nekoliko debelejša od repnega, je prav dobra piča kuretini, ker ima v sebi veliko najboljših redilnih snovi. Gorčica ali ženof pa sicer tudi kuretini ugaja, a ji ne dá dobro.

Vprašanje 290. V odgovoru na 270. vprašanje beremo, da je karbolinej dober za izpiranje parkljev in gobca pri živini, katera je obolela za kužno bolezen na teh delih života. Dosedaj se je za tako zdravljenje rabil z uspehom „kreolin“, o karbolineji pa kot takem zdravilu še nič nisem čul, zato bi rad vedel, ali je kaj na tem, ali je pa le pomota? (F. A. v D. L.)

Odgovor: To ni pomota, kajti karbolinej in kreolin sta si dve zelo sorodni tekočini jako komplikovane sestave. Rekli bi, da je kreolin le del karbolineja, in sicer tisti, ki ima ravno za zdravljenje potrebne razkuževalne snovi v sebi. Kreolin karbolinej sta iznajdbi novejšega časa, a oba in še mnogo drugih sorodnih tekočin so izdelki iz katrana ali tēra, katerega so pred 20 leti in še pozneje rabili za mazanje parkljev obolele živine. Katran je star, novejši je karbolinej in najnovejši kreolin, katerega so pa tudi nekateri uže posekali ter priporočajo še uspešnejše izdelke katranove.

Vprašanje 291. Imam trte ameriških vrst, kakor: riparijo, solonis, jorkmadejro, katere hočem porabiti za podlogo domačim trtam. **Katere vrste domačih trt naj cepim** na imenovane ameriške, in kako naj se zimsko cepljenje vrši, zlasti kar se tiče povezovanja cepiča s podlogo? (A. K. v K.)

Odgovor: Kar se tiče vrst domačih trt, katere naj bi cepili, oziroma razmnoževali, zavisno je to od tega, kakšno vino hočemo pridelovati. Ako Vam je do tega, da pridelate mnogo vina brez ozira na kakovost, cepili bodele vrste, ki dajo veliko vina niže vrste, in ravno tako narobe, ako hočete dobro vino, bodele pa cepili vrste, ki dajo dobro vino. Zadnje vrste trte navadno manj rode. Nadalje je izbira trt zavisna od tega, ali hočete imeti črno ali belo vino. Ako se hočete poslužiti domačih

dolenjskih trt, izbrati jih morate z ozirom na dosedanje izkušnje, kakšno in koliko vina rode, ter z ozirom na to, kakšnega vina želite. Ako hočete tuje vrste, priporočamo Vam za belo vino: Rulandec, Traminer, beli Burgundec i. t. d., za črno vino: Modro Frankinjo, črni Burgundec, Portugalko i. t. d. Za pove-zovanje ob cepitvi najbolj ugajajo propkovina in žica ter trakovi od gumielastike. V prvih številkah prihodnjega letnika „Kmetovalca“ bomo obširneje govorili o cepitvi trt, ki je sedaj toliko napredovalo, da si vsak vinšček z največim pridom v kratkem času lahko napravi ameriški vinograd.

Gospodarske novice.

* Udom naše družbe in naročnikom „Kmetovalca.“

Konci leta ima družbena pisarna jako veliko dela, katero zmaguje le z največim naporom, zato prosimo č. družabnike ter naročnike „Kmetovalca“ naj nam blagovolijo po svoji moči delo olajšati, in sicer s tem, da o pravem času plačajo na pristojnem mestu letnino, oziroma naročnino. Zadnja številka letošnjega letnika izide 31. decembra, prva prihodnjega leta pa 15. januarja. Prvo številko prihodnjega letnika dobo še vsak stari ud in naročnik, najsi ostane ud, oziroma naročnik, ali ne, če nam je tudi izstop naznanil, drugo številko pa dobodo brez izjeme samo tisti, ki so dotle plačali letnino, oziroma naročnino. Prav nujno prosimo, naj izstopivši udje in naročniki iz tega vzroka prve številke nikar ne vrnejo, ker to da upravnistvu le nepotrebnega dela in ker druge številke i tako ne dobodo.

* Deželna trtno-ušna komisija bode 17. decembra t. l. imela svojo sejo. Na dnevnem redu je poročilo tehniškega vodje, posvetovanje, kako bi bilo pospešiti napravo ameriških vinogradov, in predlogi komisijskih članov.

* Vremsko-Košanska podružnica. Po prizadevanji za kmetijstvo jako zaslužnega gospoda Jan. Škrjanca, župnika v Vremah, bilo je v torek 8. t. m. v Britofu v Vremski dolini zborovanje, pri katerem se je ukrenilo ustanoviti podružnico za Vremsko-Košansko dolino. V odbor so bili izvoljeni in sicer za predsednika gospod župnik Jan. Škrjanec, za odbornike pa gg. Andrej Magajna, župan v Vremah, Janez Dekleva, posestnik v Vremah, Janez Dujec, posestnik na Zavrheku, Matija Ambrožič, posestnik v Novi Sušici, in Jakob Valenčič, posestnik v Nadanjem Selu.

Uradne vesti c. kr. kmetijske družbe kranjske.

V a b i l o

na občni zbor podružnice c. kr. kmetijske družbe na Bledu, ki bode v nedeljo 20. t. m. popoldne ob 3. uri v podružničnem poslopiju.

Dnevni red:

- 1.) Poročilo o podružničnem delovanju l. 1891.
- 2.) Pregledovanje računov.
- 3.) Vplačevanje letnine.
- 4.) Vpisovanje novih udov.
- 5.) Posamezni predlogi.

Na Bledu dne 7. decembra 1891

K obilni udeležitvi vabi

odbor

Tržne cene.

V Ljubljani z dne 12. decembra 1891.

Pšenica gld. 8.75 kr., rž gld. 6.80 kr., ječmen gld. 4.39 kr., oves gld. 3.09 kr., ajda gld. 5.20 kr., proso gld. 4.87 kr., turšica gld. 5.30 kr., leča gld. 11.— kr., grah gld. 11.— kr., fižol gld. 9.— kr. (Vse cene veljajo za 1 hektoliter.)

Krompir 100 kgr. gld. 2.59 kr.

Prasičje salo 64 kr., špeh svež 52 kr., špeh prekajen 62 kr., surovo maslo 68 kr., goveje meso 62 kr., telečje meso 58 kr., svinjsko meso 50 kr. (Vse cene veljajo za 1 kilogram.)

100 kgr. sena gld. 1.87 kr., slame gld. 2.14 kr

Na Dunaji do dne 14. decembra 1891.

Pšenica gld. 11.60 kr., rž gld. 11.40 kr., ječmen gld. 8.05 kr., oves gld. 6.91 kr., turšica gld. 6.63 kr., fižol gld. 8.— kr., grah gld. 11.25 kr. (Vse cene veljajo za 100 kilogramov.)

Suhe češplje gld. 17.25 kr. 100 kilogramov.

Goveda (lepi voli) gld. 65.50 kr. za 100 kgr. mesarske vage.

Prasičje salo gld. 56.50 kr. za 100 kilogr.

Špeh gld. 51.75 kr. za 100 kilogr.

Loj gld. 32.— kr. za 100 kilogr.

Goveje kože čez 50 kgr. težke gld. 47 do 48, od 40 do 50 kilogr. težke od gld. 41 do 42, od 35 do 39 kgr. težke po gl. 32 do 33 za kilogramov.

Kože od jagnet po 110 do 140 gld. za 100 komadov.

Méd 100 kgr. gld. 35.— kr.

Vosek 100 kgr. gld. 140.50 kr.

INSEERATE

sprejema „Kmetovalec“ po ceni, zaznamovani na prvi strani. V „Kmetovalcu“ priobčeni inserati imajo najboljši uspeh, kajti list je razširjen posebno po deželi, zlasti pa v premožnejših kmečkih krogih. Zelo priporočljiv je „Kmetovalec“ za objavljenja pri nakupu ali prodaji gospodarskih pridelkov, izdelkov ali potrebščin.

Nik. Hoffmann,

tovarnar kirurških instrumentov, umetni, ter orožni kovač in nožar

v Ljubljani, na Mestnem trgu št. 12,

priporoča bogato zalogo svojo raznovrstnega v njegovo stroko spadajočega blaga. Vsa zaloga obstoji iz lastnih izdelkov in se za vsako prodano reč jamči, da je dobra in iz najboljšega blaga narejena.

Zlasti so v zalogi najboljše noži za vrtnarje in vinogradarje, kakor sploh nožarsko in fino kovaško orodje za kmetovalce, vrtnarje, vinogradarje, gozdarje itd.

Reči, ki niso v zalogi, se po naročilu precej in v najboljše kakovosti narede. (7—22)

V pisarni c. kr. kmetijske družbe v Ljubljani

(Salendrove ulice št. 5)

dobiti je sledeče slovenske kmetijske knjige:

Dr. J. Bleiweis: Nauk, kako zdrava in bolna kopita podkovati in kopitne bolezni ozdravljati. Cena 50 kr.

Nauk klavno živino in meso ogledovati. Cena 20 kr.

Gustav Pirš: Mlekarstvo. Cena 10 kr.

Vrtnarstvo. Cena 1 gld., za ude 75 kr.

L. Porenta: Novi kranjski panj po Dzierzonovi osnovi. Cena 10 kr.

Adolf Trienti: Stelja in gnoj. Cena 10 kr.

W. Schleicher: Živali kmetijstvu in gozdarstvu koristne. Cena 10 kr.

M. Rant: Opis najnavadnejših, sadjereji škodljivih mrčesov. Cena 10 kr.

Dr. Simon Strupar: Zininozdravništvo. Cena 1 gld. 80 kr.

Naročene knjige pošilja kmetijska družba po poštnem povzetju, kedor pa denar naprej pošlje doda naj tudi znesek za pošto.

Vse stroje za kmetijstvo in vinarstvo!

Pluge, brane, valjarje, sejalnice, zítokosne stroje, senene grablje, stiskalnice za seno, mlatilnice, gepelje, lokomobile, trijere, zitočistilnice, robkače, slamoreznice, stroje za zito tretji in repo rezati, mlino za sadje, stiskalnice za sadje, mlino za grozdje, vinske stiskalnice, stiskalnice za olive, škropilnice proti perospori, stroje za sadje lupiti, sušilnice za sadje in zelenjad, vinske srkalnice, kletarsko orodje, pompe, krožne žage, decimalne in živinske vage, stroje za mleko posnemati, srkala, stroje za vrtati, stiskalnice za sladko krmo, stroje za prati, stroje za lan otrepati i. t. d.

Vse v najboljši sestavi po fabriški ceni.

Jamčenje, olajšava plačevanja in oddaja na preskušnjo.

Tovarna strojev za kmetijstvo in vinarstvo

Ig. HELLER na Dunaji, (28—20)

II. Praterstrasse Nr. 78.

Slovenski, nemški in laški cenik, ki ima 144 strani in polno podob se pošilja na zahtevanje zastoj in franko.

Pošteni zastopniki se povsod sprejemajo.

Bartheljev izvirni Karbolinej

je najboljša in najcenejša maža za les nepresežene kakovosti.

5 kgr. stoji 1 gld. 50 kr., 100 kgr. 16 gld. na Dunaji,

Lužilo za seme kot varstvo proti snelljivosti 1 zavoj za 100 litrov semena 15 kr., več skupaj tudi cenejši.

Mast za varstvo usnja, ki naredi usnje mehko, trpežno ter varuje pred mokroto in mrazom.

C. kr. patentovana mast za kopita, ki varuje kopita pred raznimi boleznimi.

1 kgr. stoji 80 kr., 5 kgr. 2 gld. 50 kr., 100 kgr. 40 gld. in sicer na Dunaji.

Mast za vozove mazati, olje za stroje i. t. d. se prodaja najcenejši.

MICHAEL BARTHEL & COMP.

na Dunaji, X., Keplergasse 20.

(Ustanovljena hiša l. 1781.)

Zaloga v Ljubljani pri bratih Eberl.

Dopisuje se slovenski. (67—8)

Veliki krah!

Vsled ameriških carinskih razmer kupil sem vso zalogo neke velike, slavnoznane

tovarne ogrinjač

za izredno nizko ceno in prodajam po neverjetno nizki ceni

gld. 1.40

debelo, gorko in nepoškodljivo ogrinjačo, katere koli barve, s krasnim obrobkom in s prami, poldrug meter dolgo in poldrug meter široko.

Podviza naj se torej vsak, da naroči, dokler je še kaj v zalogi, kajti vsakih 100 let se ponudi taka prilika le enkrat. — Dobiva se proti gotovemu plačilu ali po povzetji pri znani pošteni firmi

Jožef Chyba, razprodajalnica
na Dunaji. (86—1)

Tinktura za želodec

katere pripravlja G. Piccoli, lekar pri „Angelu“ v Ljubljani na Dunajski cesti.

Tinkturo za želodec pošilja izdelovatelj v zabojčkih po 12 in več steklenic. Zabojček po 12 stekl. velja gld. 1.36, z 55 stekl. (zabojček 5 kg.) velja gld. 5.26. Poštne troške plačajo naročniki. Stekleničice po 15 kr. dobivajo se tudi v raznih lekarnah.

Odrašeni jemljejo na tešče po eno žlico na dan, otroci po eno kofetno z vodo pomešano. Učinek bo potem ali večji ali manjši, kakoršna je narava dotičnika. in pokaže se ali preje ali pozneje. Zato treba se je vsakemu po svoji telesnosti ravnati, da tudi več ali pa še manj vzame. Ta tinktura ozdravi prav hitro bolečine in prebavnih delih; kot čistilo, telo odpirajoče sredstvo pa deluje bolj počasi in to šele čez nekaj ur.

Ako se naredi na dnu steklenice gošča, naj se pred porabo tinkture steklenica do dobrega pretrese, kajti ravno gošča sestoji iz onih snovi rabarbare, ki se izločijo iz sestavine zdravila.

Pri vživanju te tinkture treba natančno se držati zmerne, ne preobilnega uživanja jedil in pijač. Vsaka steklenica te tinkture ima utisnjeno ime izdelovateljevo (G. Piccoli, Laibach) in jej je pridejan popis o rabi v treh jezikih, na kojem ovitku je natisnjena postavno zavarovana znamka ali marka. (58—12)

Naroča se ta tinktura v lekarni G. Piccolijevi v Ljubljani na Dunajski cesti, kjer se po poštne povzetji najhitreje odpošilja.

Ruska patentovana maža za usnje

je po zimi neobhodna potrebna za gospodarje in gozdnarje, varuje pred močo in mrazem, naredi usnje mehko, trpežno in popolnoma nepremočno.

1/2 kgr. v ploščevinasti posodi 70 kr., 1 kgr. 1 gld. 20 kr., 5 kgr. z zabojem vred 5 gold. na Dunaji.

Vaselinova maščoba za usnje

varuje usnje pred plesnobo in pokanjem.

1 kgr. 80 kr., 5 kgr. 2 gld. 50 kr., 100 kgr. 40 gld. na Dunaji.

C. kr. patentovana mast za kopita,

ki varuje kopita pred raznimi boleznimi.

1 kgr. 80 kr., 5 kgr. 2 gld. 50 kr., 100 kgr. 40 gld. na Dunaji.

Mast za vozove mazati, olje za stroje i. t. d.

se prodaja najcenejši.

MICHAEL BARTHEL & COMP.

na Dunaji, X., Keplergasse 20.

(Ustanovljena trgovina l. 1781.)

Zaloga v Ljubljani pri bratih Eberl.

Dopisuje se slovenski. (78—3)

Wilhelm Klenert

prej Klenert & Geiger

I. štajerska drevsnica za sadno drevje in vrtnice
v Gradci.

(Ta drevsnica pripoznana kot ena najv. čjih in najbolj vredjenih v Avstriji.)

Priporočamo veliko in izborno zalogo:

Vrtno, visokodebelnatih in pritličnih: **sadnega drevja,** visokodebelnatih in pritličnega ter piramide, spahrje, kordone in enoletne požlahnitve; **divjakov in podlag za pritlikovce;** **jagodnega sadja;** **lepotilnega drevja in grmovja, drevja** (8—23) **za drevorede itd.**

Razpošiljatev pravilno imenovanih cepljiv vseh vrst sadja.

☛ Cenike je dobiti zastoj in franko. ☛

Mala naznanila.

Vsak od c. kr. kmetijske družbe kranjske sme po dvakrat na leto in sicer brezplačno prijaviti med „Malimi naznanili“ kako objavo tikajočo se gospodarskega prometa. Objava ne sme presegati dve vrsti in je vsako vrsto čez to število plačati po 5 kr. za vsak natis. Neudje plačajo za objavo med „Malimi naznanili“ po 5 kr. za vsako vrsto in vsak natis. Denar je naprej poslati.

Sadna drevesa. Za saditev v jeseni priporočam lepih, močnih, pravilno vzrejenih sadnih dreves, najboljših namiznih in tržnih vrst. Pritlikovih piramid na jamčeno prave pritlikovne podlage požlahtnjene. Velika zaloga divjakov eno in več letnih, vrtnic itd. F. Ogorevc pri Brežicah. (74)

20 panjev čebel, ki bi ne bili predragi, kupi Fran Šinigoj, učitelj v Velikem dolu pri Komnu na Goriškem. (81)

Deček (učenec) se sprejme v prodajalno A. De Gleria v Dolenjem Logatcu. Deček mora biti iz poštene hiše, ki je dovršil vsaj 4 razrede ljudske šole. (82)

700 do 800 lepih smrekovih dreves, od 8 do 23 col debelih ima naprodaj blizu ceste Karol Prelesnik, posestnik in župan v Stahovci, pošta Kamnik. (83)

Dobrega sadnega mošta, sposobnega za kupčijo, imajo kakih 280 vedrov od več v vasi Hlebce, pošta Lesce na Gorenjskem. (84)

Vsa tiskarska dela izvršuje najhitreje, najličnejše in najcenejše knjigotiskarna J. Blasnikovih naslednikov v Ljubljani. (85)

Gozdnih sadik naročite pri Andreju Rovanu na Colu nad Vipavo, kajti zima je letos kaj ugodna za pogozdovanje. (86)

Kupiti želi dve lepi junici, če mogoče breji, cikastega plemena in od posebno mlečnih krav župnik Jakob Gross v Zagorji. (87)

Lepo laneno predivo kupi Janez Lamprecht v Kumenu, pošta Faal na Štajarskem. (88)

Willkommen oves prodaja Ivan Malinšek v Tacnu pri Šent Vidu nad Ljubljano in sicer 100 $\frac{h}{g}$ za 15 gold. in 10 $\frac{h}{g}$ za 1 gold. 60 kr. Oves se postavi na železnico. (89)

Jerihonsko rožo! Naznanjam vsim, kateri so to rožo pri meni naročili, da pričakujem pošiljatev iz Napolja okoli 15. decembra ter jo bodem potem precej razposlal. Jerihonska roža se namreč pri nas ne vzgaja ampak moramo jo vvaževati. Suha se da več časa in sicer več kot leto hraniti, ne da zgubi svoje življenje. Botaniško se imenuje „anastatica hieropuntica“. Sedaj sem naročil samo 100 komadov, kdor jo je pa kasneje naročil, dobi jo še le po novem letu. Fr. Ogorevc pri Brežicah. (90)

„Kmetovalca“ prve štiri letnike (l. 1884—1887.) bi nekdo rad kupil (najrajši nevezane). Kdor je pri volji jih prodati, naznani naj ceno uredništvu „Kmetovalca“. (91)

Oklic!! Na vse čitatelje!

Pooblaščen sem, da spravim blago hitro v denar, prodati 1000 komadov jako elegantnih, dobro idočih in na sekunde regulovanih

Washingtonovih remontoir-ur

zgol proti povrnitvi carine, stroškov in poštne, torej za vsako ceno. Proti povzetju **gld. 2.60** dobi vsakdo to prekrasne remontoir-uro s kristalnim ploščatim steklom in mehanično pripravo za kazala, katero je navijati brez ključa.

Kdor hoče kupiti dobro, ceneno in jako solidno remontoir-uro in to za neverjetno nizko ceno

gld. 2.60

naj se podviza, da jo naroči čim prej mogoče, dokler je še kaj v zalogi, kajti taka prilika se ponudi redkokdaj. — Dobiva se po povzetju od firme (87—1)

Jožef Chyba, razpošiljalnica na Dunaji.

Važno za posestnike lepnatih streh!

Patent-Starrtheer

(Stabilni katran)

je preskušena in zanesljiva maža za nove kakor stare poškodovane strehe od lepnice in za izolovanje proti vlagi. — Ž njim se mrzlo maže, ne postane mehek pri najhujši solčni vročini in da ga ni potrebno potrositi s peskom kakor navadni katran. — Prodajamo strešno lepenco, strešni lak (kovinski katranov vosek), rdeči lak, lesni cement, strešni kit, asfaltovo smolo, premogov katran, karbolinej in lesni katran.

Vse po najnižji ceni.

Tovarne kemijskih izdelkov v Turmitzu itd.

Dunaj, II., Scherzergasse Nr. 1/2. (33—10)

Opomnja. Za razkuževanje prodajamo: Kreolin, surovo karbolno kislino, karbolno apno, razkuževalni prašek, železni vitriol kot najboljša obrambena sredstva proti kužnim boleznim.

Navodila in cenike zastonj in poštne prosto.

Poslano.

Naročil sem si pri tvrdki „Ig. Heller na Dunaji“ slamo-reznicco „Vindobono“ št. 3. Ta stroj ne morem dovelj pohvaliti toliko glede trdnote kolikor glede lahkega, hitrega in dobrega dela. Vsak kdor ima kak drug stroj in mojega vidi, kesa se, da ni enakega naročil. Kdor si želi kupiti dober zanesljiv stroj, temu priporočam naročiti napominjani stroj pri Ign. Hellerju na Dunaji.

V Begunjah pri Rakeku, dne 14. decembra 1891.

(84—1)

Anton Bonač s. r.
posestnik.

Leopold Glaser

tovarna iz železa vlitega blaga
na Dunaji, Ottakring, Eßlingergasse 26
priporoča svoje

robkače za turšico

Št I. za majhne storže à 1 gld. 90 kr.

Št. II. za vsak storž à 2 gld. 40 kr.

Cene veljajo na Dunaji in sicer proti povzetju.

Kdor več naroči dobi popust.

(85—1)

Praktično in teoretično izobražen

prav zmožen gospodar

38 let star, oženjen

išče službe

kot oskrbnik ali kaj enakega. Uljudna poročila je poslati pod znamko:

H. L. 3473 Haasenstein & Vogler (Otto Mass),
Wien, I. (82—2)